

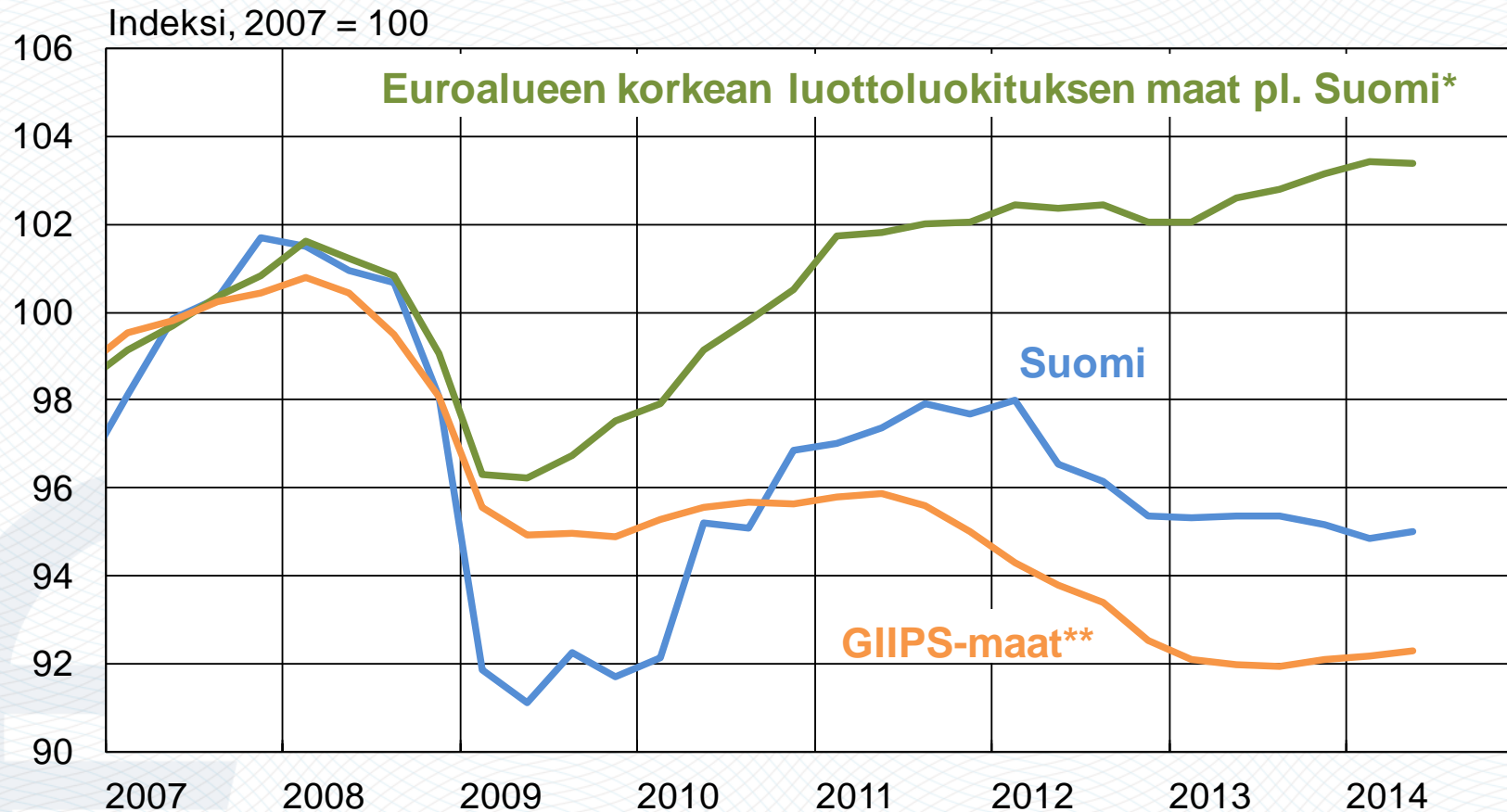
EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Pitkän aikavälin talousnäkymistä ja politiikkatoimista

Pääjohtaja Erkki Liikanen

11.12.2014

Suomen talous jäämässä muiden vauhdista

* Saksa, Ranska, Alankomaat, Belgia ja Itävalta.

** Kreikka, Italia, Irlanti, Portugali ja Espanja.

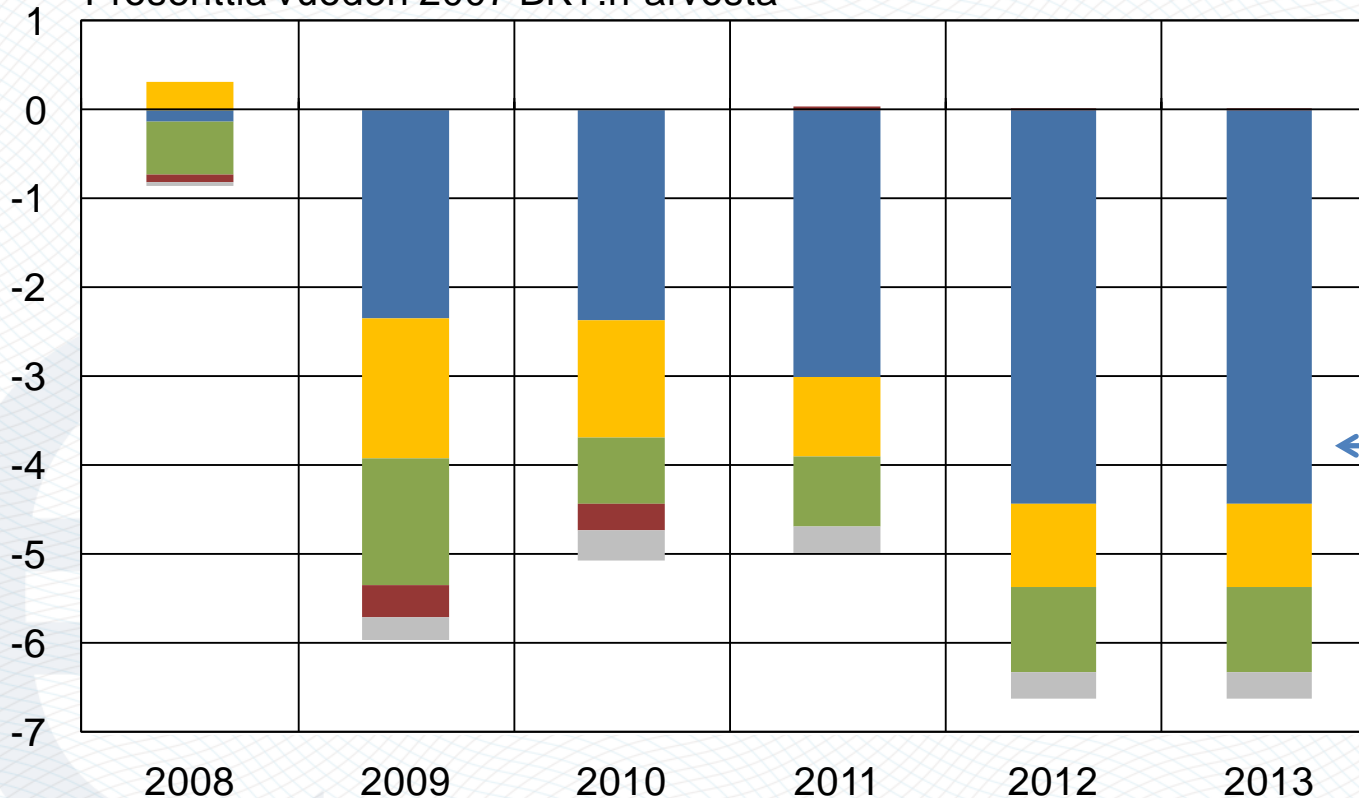
Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.

27221

Arvonlisäyksen muutos vuodesta 2007

- Sähkö- ja elektroniikkateollisuus
- Muu metalliteollisuus
- Metsäteollisuus
- Kemianteollisuus
- Muu tehdasteollisuus

Prosenttia vuoden 2007 BKT:n arvosta

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotannon supistumisen suora vaikutus BKT:hen -4,4 %

Lähde: Tilastokeskus.

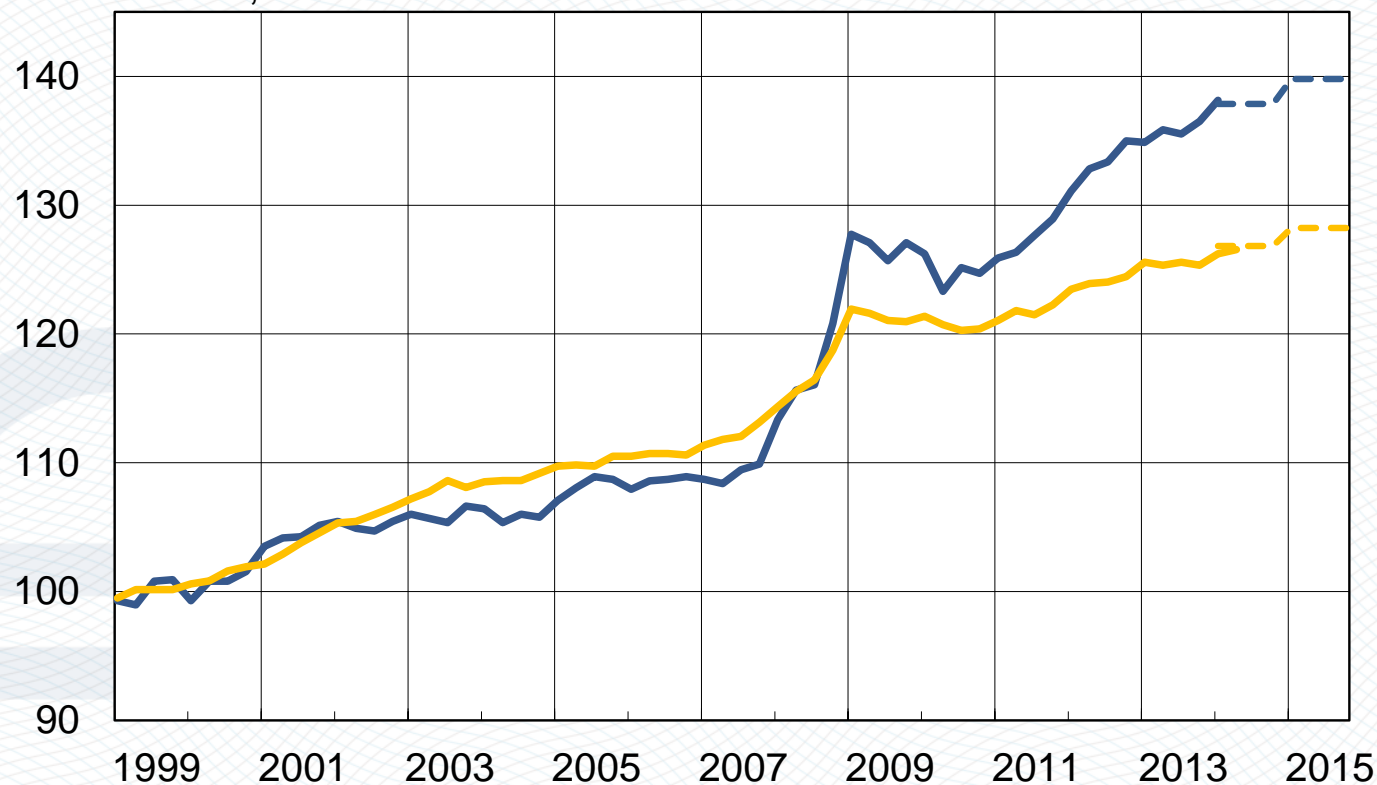
27748

Kustannukset nousseet useimpiin kauppakumppaneihin verrattuna

Yksikkötyökustannukset, koko talous

— Suomi — Euroalue

Indeksi, 1999 = 100

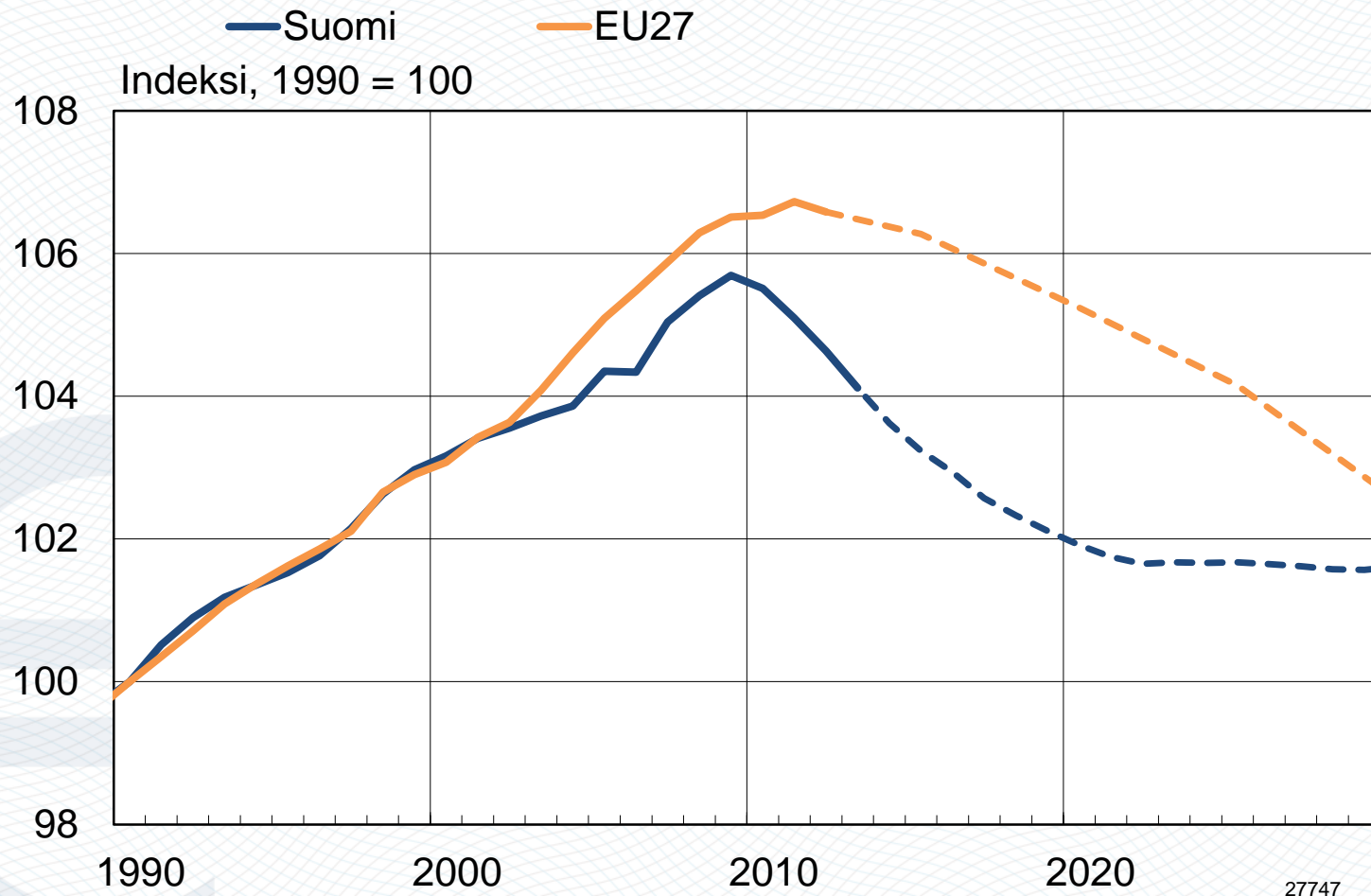

Ennusteet: Suomen Pankki (Suomi) ja eurojärjestelmä (euroalue). 25852

Lähteet: Eurostat, Suomen Pankki ja EKP.

Työkäinen väestö supistuu

Työkäisen väestön määrä (15–64-vuotiaat)

Lähteet: Tilastokeskus ja Eurostat.

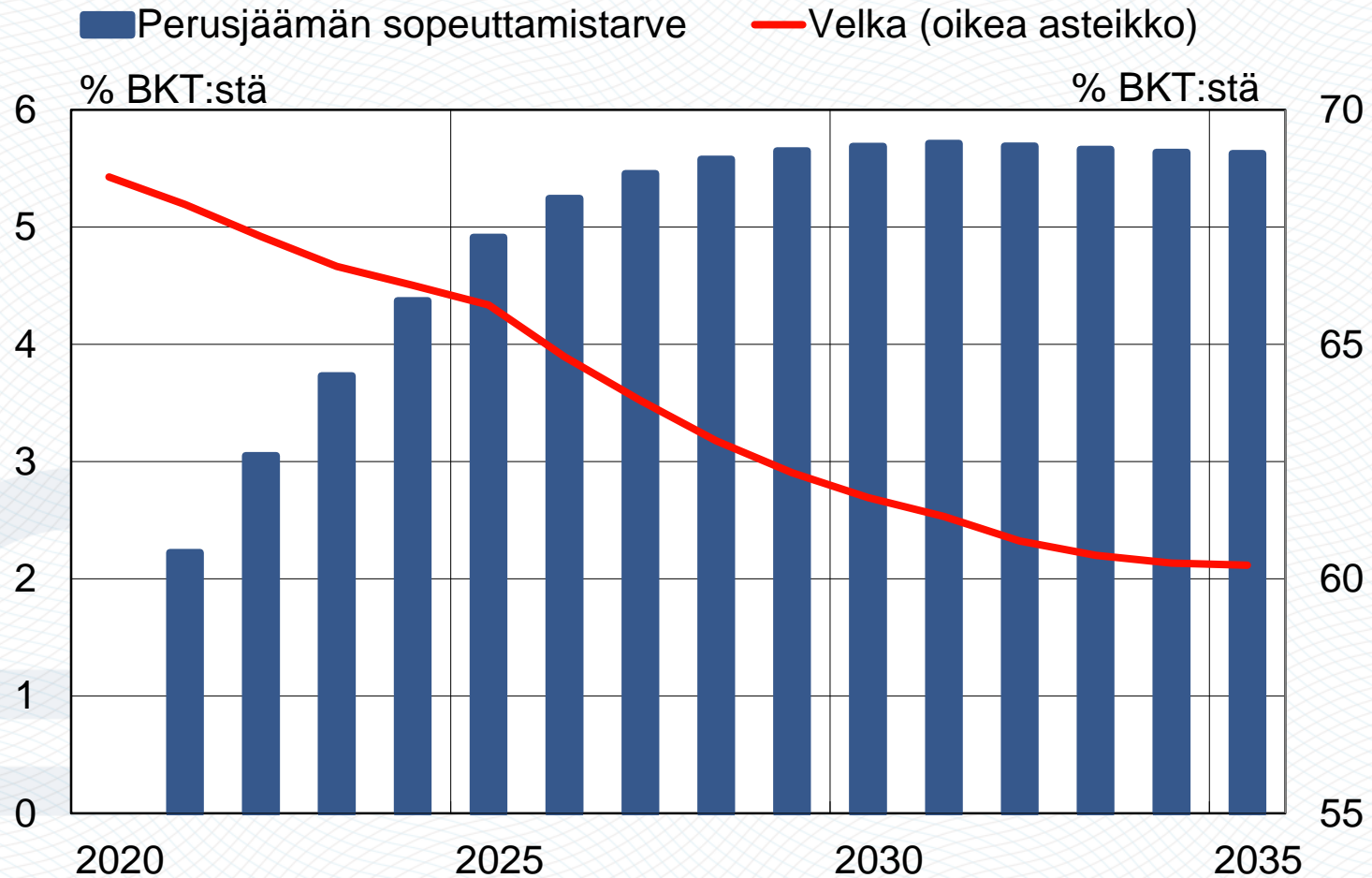
Uusi arvio pitkän aikavälin kasvusta

- ***Taloukasvu noin 1 % vuosina 2014–2030 keskimäärin***
 - Edellinen arvio: kesällä 2012 Suomen Pankki arvioi kasvuksi keskimäärin 1½ % vuosina 2013–2022
- ***Heikkojen näkymien taustalla:***
 - Työikäisten määrän väheneminen
 - Rakennemuutos
 - Korkean arvonlisän tuotantoa menetetty
 - Kysyntä tulee kasvamaan hitaan tuottavuuskasvun aloilla
 - Viime vuosien kehityksen heikkous
 - Nuorten aikuisten osallistumisasteet alentuneet
 - Tuotannolliset investoinnit supistuneet

Julkisen talouden pitkän aikavälin näkymät huonontuneet

- *Lähtötilanne ja kasvunäkymät ovat aiempaa heikommät,*
- *Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvaje on 4 % suhteessa BKT:hen, vaikka eläkeuudistus sinänsä parantaa kestävyyttä*
- *Jos tasapainottamistoimenpiteitä lykätään, joudutaan erittäin mittaviin sopeuttamistoimiin 2020-luvulla*

Miten käy, jos toimenpiteet lykätään ensi vuosikymmenelle?

Lähde: Suomen Pankin laskelmat.

30290@E&T_5_2014_Kuvia1

Suomi siirtymässä aiempaa hitaamman kasvun trendille

- *Hyvin vaikea tilanne edellyttää talouspolitiikassa tärkeitä päätöksiä monilta toimijoilta*
- *Suuret kysymykset:*
 - *Mistä uutta kasvua ja työtä?*
 - *Miten julkinen talous kestäväälle pohjalle?*
 - *Voiko ongelmat ratkaista elvytyksellä?*
 - *Kuinka kauan vaikeuksien voittaminen vie?*

Talouspolitiikan suuret kysymykset

Mistä uutta kasvua ja työtä?

Kustannuskilpailukyvyn palauttamisesta

- *Palkanmuodostuksessa pysyvään menettelyyn, jossa vientisektorin palkanmaksukyky asettaa puitteet sopimuspalkkojen nousulle myös muilla toimialoilla*
- *Yrityskohtaisia ratkaisuja, joissa sekä työnantajat että työntekijät saavuttavat tavoitteitaan?*
- *Voidaanko tuottavuutta parantaa työaikoja koskevilla järjestelyillä?*

Rakenneuudistuksista dynaamisuutta talouteen 1

- ***Jos kilpailua rajoittavaa sääntelyä puretaan, tuottavuus paranee ja kustannustaso laskee***
 - Päivittäistavarakauppa, lääkkeiden kauppa, taksiliikenne, energia, raideliikenne, rakentaminen
- ***Työvoiman tarjonnan lisääminen vaikuttaa pitkän aikavälin kasvu-uraan***
 - Työurien pidentäminen, ansiosidonnaisen työttömyysturvan uudistaminen

Rakenneuudistuksista dynaamisuutta talouteen 2

- **SOTE-uudistus tulee toteuttaa niin, että se hillitsee menojen kasvua ja parantaa tuottavuutta**
 - **SOTE-kehykset**
- **Asuntojen tarjonnan edellytysten parantaminen hillitsisi hintojen ja vuokrien nousua, tuottaisi asuntoja sinne, missä on työtä, ja lisäisi rakentamista**
 - **Kaavoitus**

Uutta vauhtia yritystoimintaan

Julkisen vallan luotava edellytykset uusien menestystuotteiden syntymiselle yrityksissä

- *Osaava raha: toimintamallit kehittyvät jatkuvasti, lainsäädännön syytä tukea*
- *Valtiolle lisää riskiä kasvuvaiheen pääomasijoittamisessa vastasyklisesti?*
 - *Valtio voisi osallistua voimakkaan kasvun tukemiseen täydentämällä yksityisten sijoittajien panoksia*

Miten julkinen talous kestäväälle pohjalle?

- ***Julkisen talouden kestävyyttä parantavat rakenneuudistukset ovat välttämättömiä, mutta***
 - ***vaikutukset tuntuvat suurelta osin vasta vuosien kuluttua ja***
 - ***vaikutusten koko on tänään epävarma***
- ***Julkisen talouden sopeuttamista on siksi välttämätöntä jatkaa tästä eteenpäin***

Julkisen talouden sopeuttaminen

- ***Sopeuttaminen tarpeen tehdä niin, että se ei vie talouden kykyä kasvaa ja tarjota uusia työpaikkoja***
 - Siksi syytä välttää työn verotuksen kiristämistä ja varmistaa riittävät panostukset työmarkkinoiden toiminnan kannalta tärkeisiin palveluihin
- ***Koska tulopohjan heikkous on pitkäaikaista ja veroaste poikkeuksellisen korkea, menosäästöiltä ei voida välttyä***
 - Julkiset menot sopeutettava siihen kokoon, jonka kansantalouden tulonmuodostus pystyy kantamaan

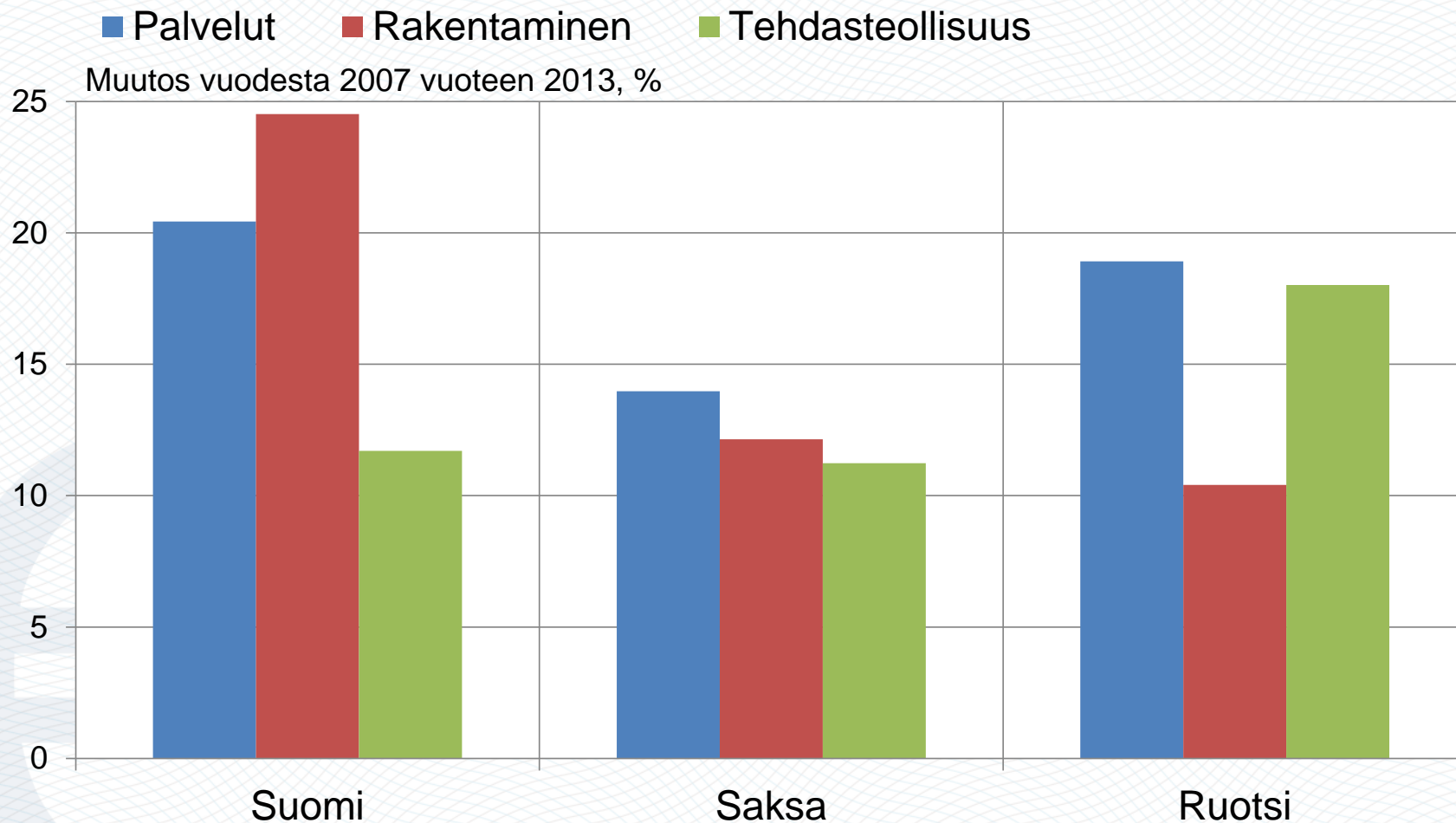
Miten raha- ja finanssipolitiikka ovat elvyttäneet Suomessa?

- **Rahapolitiikka ollut poikkeuksellisen elvyttävää**
 - EKP laskenut korkoja
 - Suomessa lainoja sidottu paljon lyhyisiin korkoihin
 - Pankkien tila on säilynyt hyvänä
- **Myös finanssipolitiikka ollut poikkeuksellisen elvyttävää**
 - Vuonna 2008 julkisen talouden tila oli vahva
 - Sen jälkeen rakenteellinen jäämä on heikentynyt EU-maista kaikkein eniten
- **Nyt korot ovat saavuttaneet lattian, eikä EU-maiden nopeimpiin kuuluva velkaantuminen voi jatkua**

Mitä elvytyksellä on saavutettu?

- *Raha- ja finanssipoliittinen elvytys on tukenut kotimarkkinasektorin tuotantoa ja työllisyyttä*
- *Elvytys ei ole estänyt talouden poikkeuksellisen heikkoa kehitystä, joka koskee pitkälti vientiä*
- *Tuotantomahdollisuuksiin nähden hyvin voimakas elvytys nostaa hintoja ja kustannuksia kotimarkkinasektorilla*
 - *Tämä heikentää vientisektorin edellytyksiä tuottaa ja työllistää*

Palkat* nousseet eniten palveluissa ja rakentamisessa

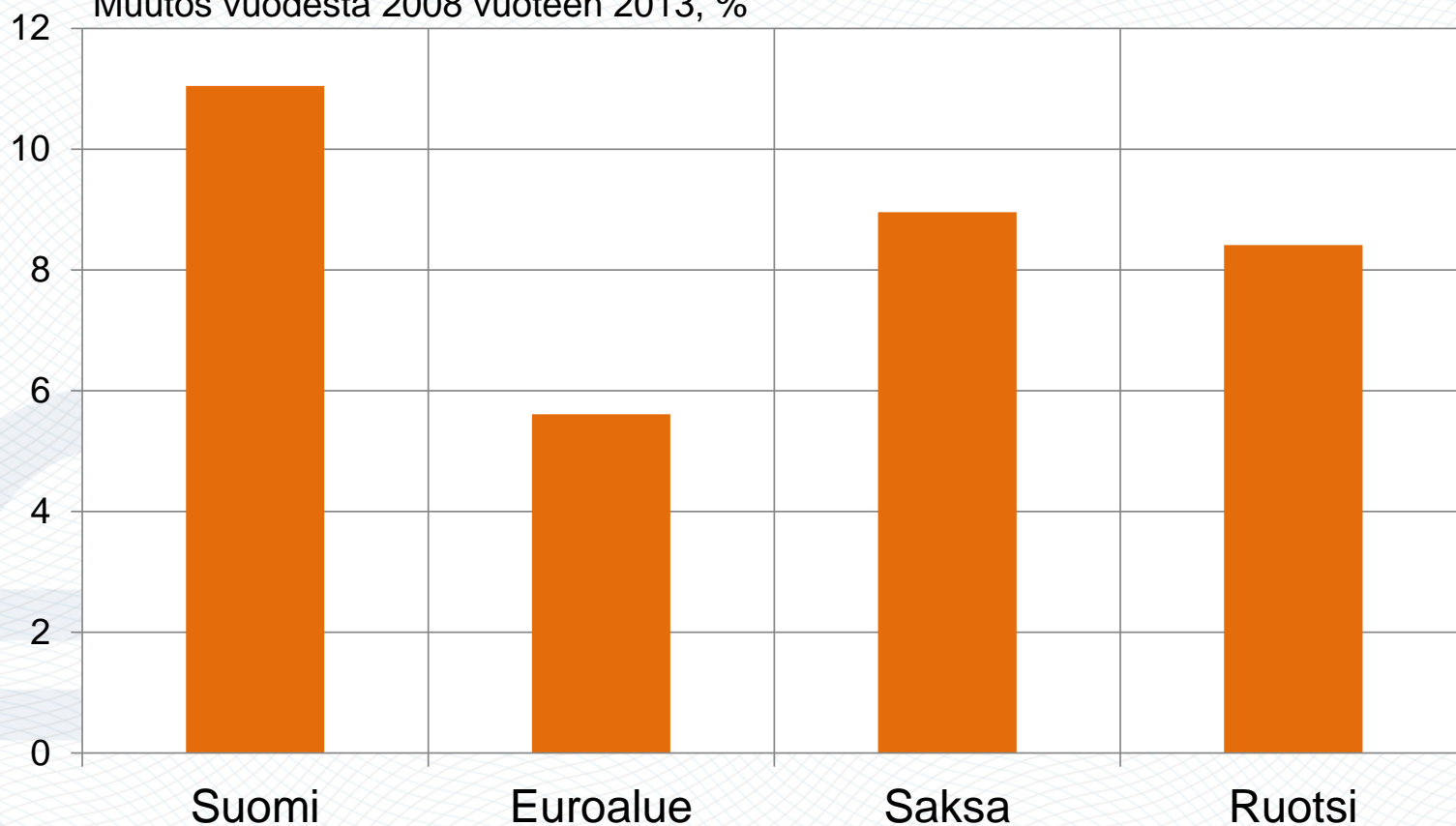
*) Palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti.
Lähde: Euroopan komissio.

30323

Tuotannon hinta noussut Suomessa nopeasti kotimarkkinasektorilla

Tuotannon hinta* tehdasteollisuuden ulkopuolella

Muutos vuodesta 2008 vuoteen 2013, %

*) Arvonlisäyksen implisiittinen deflaattori.
Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.

30323

Kuinka kauan vaikeuksien voittaminen vie?

- *Ei vain tämä ja tuleva eduskuntakausi, vaan kokonaisen vuosikymmenen kattava ponnistus tarvitaan*
- *Merkittäviä päätöksiä tehtävä monella saralla, myös työmarkkinajärjestöjen toimesta*
- *Mitä kauemmaksi ratkaisut siirtyvät, sitä suuremmiksi ongelmat kasvavat*
- *Kehityksen kääntäminen paremmalle uralle mahdollista, mutta se vaatii kaikkien tahojen osallistumista*

Vuonna 2011 tilanne arvioitiin väärin

- *Vuoden 2011 vaalien jälkeen hallitus rakensi ohjelmansa paremman kasvunäkymän varaan verrattuna sittemmin toteutuneeseen kehitykseen*
- *Kaikki talouden ennustajat arvioivat myös tuolloin tilanteen väärin*

Euroalueen rahapolitiikka

Rahapolitiikan haastava toimintaympäristö...

- *Euroalueen inflaatio on ja tulee pysymään vaimeana, sillä talous toipuu odotettua hitaammin*
- *Pidemmän aikavälin talousnäkyymiin ja geopolitiikkaan liittyvät epävarmuudet heikentävät osaltaan eurooppalaista talouskehitystä*
- *Edelleen hidastuva inflaatio nostaisi reaalikorkoja, sillä nimelliskorot ovat jo saavuttaneet alarajansa*

...on vaatinut rahapolitiikalta historiallisen kevyen mitoituksen...

- 1. Keskuspankkikorot laskettu alarajalle**
- 2. Pankkien keskuspankkirahoituksen turvaavaa täyden jaon menettelyä jatketaan ainakin vuoden 2016 loppuun**
- 3. Pankeille tarjotaan kohdennetusti pitkäkestoista keskuspankkirahoitusta kiinteällä korolla**
- 4. Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden ja katettujen joukkovelkakirjojen ostot on käynnistetty**

... jonka riittävyys uudelleenarvioidaan ensi vuoden alussa.

- *Toteutetuilla rahapoliittisilla toimilla ja pankkien taseiden perusteellisella läpikäynnillä on parannettu pankkien kykyä luotottaa euroalueen taloudenpitäjiä*
- *Ensi vuoden alussa EKP:n neuvosto tulee arvioimaan, riittävätkö jo toteutetut toimet palauttamaan euroalueen inflaatiokehityksen hintavakaustavoitteen mukaiseksi, vai tarvitaanko edelleen rahapoliittisia lisätoimia*

Kiitos!

